

VOGELGIDS VOOR KIDS

LEER EENVOUDIG
VOGELS KIJKEN EN
HERKENNEN

MET
VOORWOORD
VAN
CAMILLA DREEF

VOGELGIDS VOOR KIDS

LEER EENVOUDIG
VOGELS KIJKEN EN
HERKENNEN

MARC DUQUET

ILLUSTRATIES: JEAN CHEVALLIER

KOSM•S

Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

Inhoud

6 Voorwoord Camilla Dreef

8 Vogels observeren

Vogelgeheimen

- 10 De vogel
- 14 Vogelvlucht
- 18 De dag van een vogel
- 22 Het vogelvoorjaar
- 30 Overleven in de winter

Vogels opsporen

- 34 Een verrekijker uitkiezen
- 40 De verrekijker instellen
- 44 Waar moet je kijken om vogels te zien?
- 56 Hoe moet je observeren?
- 58 Vogels lokken

60 Vogels determineren

Vogels herkennen

- 62 Enkele vaktermen
- 64 Vorm en grootte
- 66 Verschillende pluimage
- 72 Leefgebied en seizoen
- 74 Vogelfamilies

Gids voor het determineren van bekende vogels

- 82 In de buurt van huizen
- 104 Op het land
- 128 In bomen
- 152 Aan het water
- 170 Verborgene zangers...

172 Voor de echte vogelliefhebber

Als je verder wilt gaan

- 174 Vogelaars ontmoeten
- 176 Meer leren door te lezen
- 178 Een telescoop kopen
- 180 Jouw waarnemingen
- 194 Register

Voorwoord

Welke vogels ken jij allemaal? Dicht bij huis heb je vast weleens een roodborst op de grond zien scharrelen, een merel horen zingen of een koolmees in een nestkast zien duiken. Of misschien heb je een keer een buizerd langs de weg waakzaam op een paal zien zitten of meerkoeten met elkaar zien vechten in een park? Sommige van jullie zullen misschien wel denken aan exotische vogels, zoals dansende paradijsvogels en waggelende pinguïns. Of dacht je aan het snelste dier op aarde, de slechtvalk, die zich met een rotvaart naar beneden stort om zijn prooi in de lucht te slaan?

Er is voldoende om uit te kiezen, want er leven ruim tienduizend vogelsoorten op aarde. Daarvan zijn er ruim vijfhonderd in Nederland gezien. Genoeg vogels om te ontdekken dus, maar dan moet je wel leren kijken. Dus waar begin je als je vogelaar wil worden? Als eerste met een goede vogelgids, zoals de *Vogelgids voor kids* die je nu in handen hebt! Hiermee leer je precies op welke kenmerken van vogels je moet letten én waar je die vogels kunt zien. Ook een verrekijker is belangrijk, want dan zie je veel meer detail. In het boek vind je een aantal verrekijkertips om je op weg te helpen.

Klaar om op stap te gaan? Begin dan met de vogels dicht bij huis. Als je die goed kent, dan kan je op zoek gaan naar de goed verstopte roerdomp in het riet, luisteren naar de betoverende zang van een nachtegaal in de duinen of misschien wel begroet worden door de koning van het weiland, de grutto. Schrijf je ontdekkingen op in een logboek. Welke vogels heb je gezien en wat viel je op? Achterin het boek vind je ook een afstreeplijst.

Vogels kijken is het meest ontspannende en tegelijkertijd het meest spannende wat je kan doen. Het is altijd een avontuur en je weet nooit wat je tegen zal komen. Je zal je nooit meer vervelen, want vogels kijken kan altijd en overal. Ik beloof je dat je niet snel uitgekeken zal raken en veel avonturen zal beleven.

Heel veel vogelplezier!

Camilla Dreef

Ambassadeur van Vogelbescherming Nederland

Vogels observeren

Het is een raar beest, een vogel: zijn lijf is met veren bedekt, zijn bek loopt uit in een verhoornde snavel en waar andere dieren voorpoten hebben, draagt hij vleugels.

Vogel- geheimen

De vogel

Net als zoogdieren, reptielen, amfibieën en vissen zijn vogels gewervelde dieren, met een skelet van botten om een wervelkolom. Ze onderscheiden zich door hun verenkleed, snavel en voorste ledematen (wat bij ons de armen zijn), die tot vleugels zijn geëvolueerd.

Koolmees

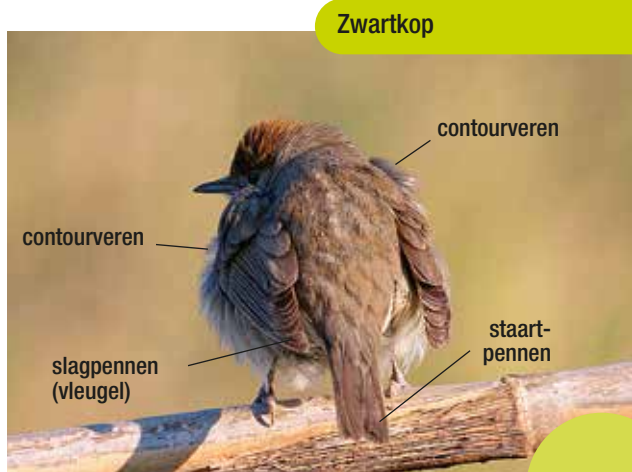
Er zijn twee soorten **vogelveren**:

- De dekveren bedekken het vogellichaam (contourveren) en vormen de vleugels en de staart (de pennen).

Het verenkleed bepaalt het uiterlijk van de vogel: het geeft hem zijn vorm en kleur. De grote, stugge vleugelveren worden slagpennen genoemd, die in de staart heten staartpennen.

Een vogelveer bestaat uit drie delen: de spoel, het onderste gedeelte, de schacht in het verlengde daarvan en de vlag, aan weerszijden van de schacht.

- De donsveren, onder de dekveren, hebben een isolerende functie. Van het soepele, lichte en heerlijk zachte ganzen- en eendendons worden gewatteerde winterjassen en extra warme slaapzakken gemaakt.

Zingende boerenzwaluw (mannetje)

De snavel is gevormd uit kaakbot en is bedekt met een hoornachtige laag. Bovenin bevinden zich de neusgaten. De snavel verlengt de vogelbek. Het soort voedsel van de vogel bepaalt de vorm:

- **kort, stomp en conisch** bij graaneters (mussen, gorzen, vinken, groenlingen);
- **klein en spits** bij insecteneters (zangers, goudhanen, heggemussen, piepers en kwikstaarten);
- **lang en spits, als een dolk**, om vis te vangen (reigers, futen, ijsvogels);
- **lang en dun, soms gebogen**, om de modder te doorzoeken (wulpen, snippen, ruiters), of de bodem (hop);
- **kort en gebogen** om vlees te verscheuren (roofvogels, klauwier);
- **schaarvormig** om bomen te doorboren (eksters, boomklevers);
- **verlengd en afgeplat**, om het water te zeven (eenden, lepelaars), enz.

Van boven naar beneden en van links naar rechts: groenling, zwartkop (vrouwtje), ijsvogel, oeverloper, sperwer, boomklever, wilde eend, grote kruisbek, kokmeeuw, waterhoen, purperreiger, moerassneeuwhoen.

'Cirkelende' rode wouw (zweefvlucht)

Vogelvlucht

Vogels vliegen om voedselplaatsen of hun nest te bereiken en om aan gevaar te ontsnappen. Ze klapperen flink met hun vleugels om op te vliegen, maar laten zich ook wel dragen door de wind, de grote vleugels gespreid.

Bij een glijvlucht daalt de vogel met gevouwen vleugels heel geleidelijk, glijdend op de lucht en zonder ook maar één keer te klapwieken. Grote vogels, zoals ooievaars of roofvogels, doen dit vaak tijdens de trek zodat ze grote afstanden kunnen afleggen op een energiezuinige manier.

Ooievaar in zweefvlucht

Tijdens een zweefvlucht, een andere favoriete vlucht van grote roofvogels en ooievaars, laat de vogel zich cirkelend omhoog voeren op stijgwinden zonder de vleugels te slaan (dit wordt daarom ook wel ‘cirkelen’ genoemd).

Eenmaal op hoogte blijft de vogel net zo lang zweven tot hij een nieuwe stijgwind vindt die hem opnieuw, al cirkelend, omhoog brengt.

Een vogel in slagvlucht slaat de vleugels regelmatig – nu eens snel en dan weer iets trager – en wisselt de vleugelslagen af met zweven. Dit doen alle vogels, vooral de kleinere, maar ook eenden, valken en spechten... meestal om zich te verplaatsen.

End in slagvlucht

Torenvalk

In **bidvlucht** weet de torenvalk klapwiekend op zijn plaats te blijven (links) zodat hij naar zijn prooi op de grond kan speuren. Dit wordt 'bidden' genoemd.

Als het hard waait, kan de torenvalk, (buiszards en sommige arenden trouwens ook) op de plaats blijven zweven zonder zijn vleugels te gebruiken.

Wanneer vogels in een grote groep vliegen, noemen we dat een 'zwerm'.

Zwerm spreuwen

In V-vorm vliegende ganzen

Aalscholvers, ganzen (boven) en kraanvogels vliegen tijdens de trek in V-vorm om hun krachten te sparen. Door zo te vliegen, houden de vogels elkaar uit de wind, net als wielrenners dat soms doen. Alleen de voorste vogel moet tegen de wind in vliegen. Daarom vliegen de vogels beurtelings voorop, zodat elke vogel de kans krijgt om uit te rusten.

In een duikvlucht, toegepast door jagende valken, laat de valk zich schuin of verticaal vallen met de vleugels tegen het lichaam gevouwen. De vogel lijkt op een waterdruppel en valt met een enorme snelheid (een slechtvalk haalt 200 km/u). De boomvalk gebruikt de duikvlucht wanneer hij op zwaluwen jaagt (rechts, aan het begin van de duik).

Boomvalk

SUPERGIDS VOOR STARTENDE VOGELAARS

Wil jij alles weten over vogels, waar je ze kunt zien en hoe je ze kunt herkennen? Dan is de *Vogelgids voor kids* iets voor jou! Deze unieke gids is speciaal gericht op jonge natuurliefhebbers die meer willen weten over vogels. Ontrafel alle vogelgeheimen en word een échte vogelaar!

 116 bekende vogels in Nederland en België

 Achtergrondinformatie over vogelgedrag, verrekijkers en meer

 Duidelijke foto's en tekeningen

 Afstreeplijst om bij te houden welke vogels je gezien hebt

**PAK JE
VERREKIJKER EN
GA OP STAP!**

9 789043 925310

www.kosmosuitgevers.nl

**KOS
MOS**

NUR 435/223
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen

Vogelbescherming
NEDERLAND

Een uitgave in samenwerking met Vogelbescherming Nederland.